

Nunanut Allanut tunngasutigut naalackersuinikkut ingerlatsineq pillugu nassuiaat 2019.
(Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Nunanut Allanullu Naalackersuisoq)

Ukiuni kingullerni malunnarpoq nikingaartoqarneq ajortoq. Nunanut Allanut tunngasutigut naalackersuinikkut ingerlatsineq pillugu nassuiaat 2018-imut sanilliullugu oqaatsit amerlanerit taakkuuinnaarput. Nunarsuarmioqataanerput aatsaat taama ersaritsigisoq.

Nunarsuarmioqatitta amerlanerit suaarutiginiikuusaat, mianereqqullugu nunap allap infrastrukturimik piginnittuusinnaanera.

Assersuutitut atorpeqakujuttoq tassaavoq Sri Lankami Kina umiarsualiviliernerannut aningaasaleeqataanerat.

Pilersaarusiorneqarnerannut tunngavilersuutit tusarnikuusatta ilarilluinnarpaat.

Takornariaqarneq annertusarneqassaaq.

Imminut pilersorneq annertusarneqassaaq.

Suliffippassuit pilersinneqassapput.

Ineriartorneq aatsaat taamaasinikkut pisinnaassaaq.

Ullumikkut Kina-p nunanut allanut politikkaa aningaasaliinerannut erserpoq. Ukiut 200 tungaanut pigilerpaat nunami allami umiarsualivik eqqaamiualu tamaat. Tassa nunanut allanut politikki aningaasat nukigalugit. Assersuutitut atoreerlugu, nunatsinnut uteqqilaariarutta, erserpoq tunngavilersuutit tamakku aamma nipilersoqataasut, Danmark-ip mittarfissuarnut aningaasaliimineqataaneranut.

Maanna nalugallarparput naalagaaffinngornissatsinnut statsministeriusimasup oqaasii suli pimoorunneqarnerisut. Naalagaaffinngornissarput eqqartortillugu siorasaarutaa nunatsinnut attaveqarneq tamaat kipitinniarlugu inuiaqatigiit Kalaallit naalagaaffinngornissaaq aaliangissapassuk.

Pingaaruteqarpoq nalunngeriissallugu qanoq siunissami Danmark inissisimassanersoq, siunissami nunanut allanut politikkitsinnut ilannguttariaqaratsigu.

Mittarfissuarnut piginneqataajunnaassappat naalagaaffinngorutta?

Kangerlussuaq pisussaaffigiunnaassavaat atornissaa naassaanngitsumik?

Naak Naalackersuisut nunanut allanut politikkaa tassuunartaatigut.

Siunissami naatsorsuutigisinnaavarput nunat allat nunatsinni oqartussaananerit annertusarneqassasoq, inuiaqatigiit tusarnagit?

Hingitaq 53 kingumut qiviaraanni aamma Danmarkimit nunanut allanut politikkeruvoq, illersornissamut tunngavilersugaq.

Ukiorpasullu Kalaallit ujartorsimavaat Pituffik nunatsinnut iluaqutitut inissinnissaa, aningaasarsiorneruppat imaluunniit nunani issittuni pingaarnerusutut inissinnitsinni taamaasillutalu

niuernerp ineriartornera annertunerusoq nunap inuinit pitsaanerusemik iluaqutissanngorlugu. Akerlianik maanna Kangerlussuaq isumaqatigiissusiorniartifigineqarpoq, nunatsinnut aningaasarsiorfigineqaqqunagu. Pituffik ilikkagaqarfiginagu “grønlandskort” Danmarkimut akeqanngitsumik tunniutiinarneqalerpoq. Allaat maanna Qaanaaq nakorsaarunnialerpaat. Pinngitsaalisamik nuutitaaginnarnikuunngillat aamma maanna nakorsaarunnarneqalerperat oqaatigineqartalersoq, Partii Naleqqamit akuersaarsinnaanngilluinnarparput.

Aatsaat kisianni taamaalinngilagut. Oqaluttuarisaanerput qiviarutsigu, Ittoqqortoormiut piulerpoq qulakkeerniarlugu Danmarkip nunatsinnut tamakkiisumik piginnittuussuseqarnera. Ullumikkut pingaartorsiorinngingaarsigu nakorsaqarnissaaluunniit qulakkeerneqarsinnaanani. Nunanut allanut politikki nunap inui aallaavigisariaqarpaa, anguniagaq siullermut atoriarlugit, inuerusaaneq aallartinneqarsinnaanngilaq. Nunatsinni isorliunerusut tassaapput nunanut allanut politikkitsinnut nukeqalersitsisut, tassa eriagisassagut!

Illoqarfissuit kisiisa inerisarneqarsinnaanngillat, nunanut allanut akigineqarlutik, isorliunerusullu ulluinnarni inuuniarnerat peqqarniissinnaaqisoq ikiorsernagu. Qanoq akuerisinnaavarput nunani allani aallartitaqarfeqarnissaq, Qaanaami Ittoqqortoormiunilu nakorsaarunnissaq sulissutigalutigu. Akerlianik takusinnaavarput Pituffik 200-nik inulik nakorsalik.

Ilaa tupigisuutiginnangitsuunngilaq ullutsinni nunatsinni pissutsit nunanut allanut politikkitsinnut nipilersoqataanerat. Partii Naleqqamiilli tamanna pissusissamisoorsoorparput. Nunap inui aallaavigalugit isummertalerniarta, Danmarkimi allaffimmi atorfilittaq imaluunniit qinigaq isumalluutigisinnaanngilarput. Maannamummi killiffik qiviaannartigu.

Danmark nunatsinni nunanut allanut politikikkut inisseqqasoq ersarippoq ukiorpassuarni, aamma naliginnaasuvoq Danmark nunanut allanut politikikkut nunatta nukittutikkaa. Taamaammat tupinnangilaq naalagaaffingornissarput aporfilersortuarlugu qunusaarutigineqartuartoq. Allaalluunniit nunani issittuni siunnersuisooqatigiinni tusaaniarneqarneq ajortutut oqaatigiinnaraanni oqarluarneruinnartoq. Tassani Danmark Europami inissisimagaluarluni, nunarput pigalugu siunnersuisooqatigiinni inissisimammat.

Maanna ersarissumik nunatsinnut siunnerfeqannginnerup ersersippaa nunanut allanut politikki ineriartorsimangitsoq nunatsinni. Naak ukiut 45-ut namminiilivinnissamut inuiaqatigiit kalaallit aqutissarsiorsimagaluartut, allaat ullumikkut piviusorsiunnginnerartarpaat naalagaaffinngornissaq. Naak 1974-mi inuiaqatigiit kalaallit eqiiallassimaqisut, suli ullumikkut Kalaallit Nunaat Danmarkimit pigineqarpoq. Suli namminiilivinniapallattutut nipeqartillugu nipangersaaneq pivoq, allaallu qineqqusaarnermi suaarutigineqarluni nammeneq inuutilluni namminiilivinneq pitinniarnagu, aatsaat ernutaqqiutit tamanna sulissutigiumaaraat.

Ullumikkut “naalagaaffeqatigiinneq” eqqartoraagatsigu, Kalaallit Nunaat iluaquserneqaqusaanngilaq, Danmark iluaquserneqanngippar. Tamanna soorlu ersarissareersoq

mittarfissuarnut atatillugu. Kisianni sooruna nunarput iluaqusequsaanngitsoq? Sooruna Danmark pilliuteqaqusaanngitsoq, nunarput pitsaanerusumik inissinnissaanut imminut iluaquserani?

“Naalagaaffeqatigiiffik” nukittorsarsinnaavaat imaluunniit namminiilivinnissatsinnut aqutissiuisinnaavugut. Periarfissat taakku imminnut akerleriipput.

Taamaamat Partii Naleqqamiit tupigivarput Naalakkersuisut nunanut allanut politikki nassuiaammi qisuariarfiginngimmassuk Danmark nunatsinni inuusuttunik sakkutuunngortitsiniaanerannut suliniutaannut. Qallunaanngorsaanerup aqqanik suliat tamakku namminiilivikkusukkaanni akuerineqarsinnaanngillat. Nunanut allanut politikki tassani ersareqisoq Danmarkip nunatsinni takutippaa.

Tassami sumi “naalagaaffeqatigiiffiup” ilisarnaataa takuneqartarpa? “Naalagaaffeqatigiiffik” sakkutooqanngilaq. Danmarkip erfalasua, Danmarkip sakkutuui aammalu Danmarkip soqutigisaat kisiisa sulissutigineqartarput.

Taamaamat Naalakkersuisut nunanut allanut politikki nassuiaammi eqqarsaatiginaqqugualarpoq nunatsinni Island ilaarlugu nunap inuinik inuttalersukkamik pilersitsinissaq “issittumi nakkutilliisunik”. Kaammattuutiginaqqugualarpoq.

Aamma nunanut allanut politikkimut nassuiaammut amingaataavoq soq akuersaarneqarnersoq sakkutuut umiarsuaat kangerlutsinni ingerlaartarnerat, umiarsualivitsinnilu tulanngasimaartarnerat. Illoqarfitsinni sakkutooqarnissaq pisariaqartinnigilarput, akerlianilli nunatta isorartoqisut sineriaata nakkutigineqarnissaa pisariaqartillugu. Ataasiaannarata angallatit tingerlaatersortut nunatsinnut nakkutigineqaratik tikittarnerat oqaluuseraarput, Danmarkimiillu oqartussaasuniit qisuariartoqassanani.

Ersarippormi nunanut allanut politikki aamma illersornissamut politikki imminnut ataqtigiittut.

Ullumikkut nipituumik taasariaqarparput nunanut allanut politikki, tassaasoq inuiaqatigiit kalaallit akuutillugit taamaallaat pisinnaasoq. Kalaallit Nunaata nunanut allanut politikki Danmarkimit, Savalimmiunit nunanilluunniit allanit oqartussaavigineqanngilaq.

Nunanut allanut politikki tassaavoq nunatta naalagaaffinngornissaa, nunasiaataajunnaarnissaa.

Tamannalu inuiaqatigiit kalaallit kisimit aaliangersinnaavaat qaquguussanersoq.

Namminiilivinnianngikkutta ukiuni tulluuttuni, ullutsinni pisut ingerlarsorujuussapput.

Sineriammi sanaartorneq unikkaluttuinnassaaq, illoqarfinnut nuussorneq annertusarneqassaaq.

Mittarfiit maanna nunanit allanit pigineqalerlutillu naassaangitsumik atorneqarnerat aqutissiunneqarpoq.

Tupinnangilaq USA-p Præsidentiaata tusaramiuk mittarfissuit Danmarkip aningaasaminiliinnarlugit piginneqataaffigilerlugillu oqartussaavigilmagit nunarput tamaat pisiariumagaa. Uagutsinnut aallaaviginata ingerlanniannginnatta.

partii naleraq

Nuuk 21. Oktober 2019
UKA2019/14
Pele Broberg Partii Naleraq

Partii Naleqqamiit ersarissumik nunanut allanut politikki isumaqarfigaarput. Tamannalu inuiaqatigiit peqataatillugit pissasoq oqariartuutigaarput. Ataatsimiititaliami isertuussatut ingerlatsineq peqquteqarsinnaagaluaqaaq, kisianni aallaavigilertariaqagarput tassaavoq ullutsinni nunatsinni pissutsit. Europa-p avannaani Danmarkimi pissutsit nunatsinnut tunngassuteqanngitsut aallaaviginagit.

Danmark nunanut allanut politikki oqartussaavigigallarpaa, naalagaaffinngornissatta tungaanut, taamaammat Islandimi peqataanitsinni oqariartuut nunani issittuni najugaqartut pillugit oqariartuut sakkortoqisoq naggasiutiginiarpara, nunarput pillugu aamma atorneqarsinnaasoq atorussuppara: “Nothing about us, without us”

Taamatut oqaasertalerlugu Naalakkersuisut nunanut allanut politikki pillugu nalunaarusiaat tusaatissatut tiguarput.